

Vabariigi Valitsus
Riigikogu juhatus

.09.2026 nr 4-14/26-83/1

Ministrite osalemine komisjoni istungitel

Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon otsustas 16. septembri 2026. aasta istungil pöörduda Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu juhatuse poole seoses probleemidega Vabariigi Valitsuse liikmete osalemisel erikomisjoni istungitel ning komisjoni tööks vajalike andmete ja dokumentide esitamisel. Istungi päevakorras oli Riigikontrolli kontrolliaruande „Riigi 2025. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsus ja tehingute seaduslikkus“ arutelu.

Komisjon juhib tähelepanu kahetsusväärsele praktikale, mille kohaselt Vabariigi Valitsuse liikmed ei osale erikomisjoni istungitel, kuigi komisjon on nende osalemist nõudnud. Ministrite asemel osalevad istungitel sageli valdkonna ametnikud. On olnud ka juhtumeid, kus ministri mitteosalemisel ei osale istungil ka ministeeriumi ametnikud.

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse (RKKTS) § 22 lõike 1 punkti 2 kohaselt on komisjonil õigus nõuda Vabariigi Valitsuse liikme osalemist komisjoni istungil tema võimkonda kuuluvate küsimuste kohta teabe saamiseks. Kui komisjon on nõudnud ministri osalemist, on minister kohustatud komisjoni istungil osalema. RKKTS § 22 lõike 1 punkti 3 alusel võib komisjon kutsuda enda teavitamiseks ja nõustamiseks istungile ka valitsusasutuste ametnikke ja teisi isikuid. Otsuse selle kohta, kelle osalemist konkreetse küsimuse arutamisel vajalikuks peetakse, teeb komisjon.

Ministrite osalemine erikomisjoni istungitel on parlamentaarse kontrolli teostamiseks oluline, sest komisjon peab saama ministritelt nende võimkonda kuuluvates küsimustes vahetult teavet ja selgitusi. Kui minister, kelle osalemist komisjon on nõudnud, istungil ei osale ning kohal ei ole ka ministeeriumi ametnikke, ei ole komisjonil võimalik asjaomast küsimust sisuliselt arutada ega komisjoni istungit kavandatud viisil läbi viia.

Probleeme on esinenud ka komisjoni tööks vajalike andmete ja dokumentide saamisega. RKKTS § 22 lõike 1 punkti 1 kohaselt on komisjonil õigus nõuda Vabariigi Valitsuselt ja täidesaatva riigivõimu asutustelt oma tööks vajalikke andmeid. Riigikontrolli seaduse § 52 lõike 3 punktide 1 ja 2 kohaselt on erikomisjonil kontrollitulemuste arutamise seoses õigus saada suulisi ja kirjalikke selgitusi ning nõuda asjassepuutuvaid dokumente.

Komisjoni praktikas on olnud juhtumeid, kus nõutud andmeid või dokumente ei esitata, nende asemel esitatakse muud või üksnes üldistatud teavet või edastatakse materjalid sedavõrd hilja, et komisjoni liikmetel ei ole võimalik nendega enne istungit piisavalt tutvuda. Selline praktika raskendab komisjonile pandud ülesannete täitmist ja parlamentaarse kontrolli sisulist teostamist.

Eeltoodust tulenevalt palub riigieelarve kontrolli erikomisjon juhtida Vabariigi Valitsuse liikmete tähelepanu RKKTS § 22 lõikest 1 tulenevatele nõuetele. Kui komisjon on nõudnud ministri osalemist, peab minister erikomisjoni istungil osalema. Samuti tuleb komisjonile esitada nõutud andmed ja dokumendid, mitte asendada neid muu teabega. Materjalid tuleb esitada piisava ajavaruga, et komisjoni liikmetel oleks võimalik nendega enne istungit tutvuda.

Komisjon peab oluliseks, et edaspidi järgitaks istungitel osalemisel ning nõutud andmete ja dokumentide esitamisel seadustest tulenevaid nõudeid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmas Reinsalu

esimees